

אחד ואחת - המון אדם...

מאת משה גולדשטיין

מסתורת ראית שבסמל:

--- "תוא נאבק עם בני שתקף אותו ואומר מתוך דמעות: הו, הו גדול של סבל ויסורים מאחרי, אסור לגנוע בהר הזית אסור..."

הסיפורים חקצרים אהלה גדושים סבל ויסורים, פצעים ופגעיותיים של אנשים, אשר בתוך יסוריהם הם שומרים את צלם-אלהים שבאדם.

בחלק השני של הספר מספרת המחברת זכרונות מימים עברו ומתארת אישים שי אתם נפגשה בדרך הייה. יסורי הקליטה של הראשונים, שתקעו יתד בשימון וי קשרו בו את גורלם, משלימים את תאוריית החיים של החדשים.

כאבה של אם

ספרה של חנה זאב, "יהודית - יומנה של אם" (הוצאת "הדר") נכתב בדם ודמי עת. הוא מעלה בעיותיה וחוויותיה וכאבה של אם, אשר ילדה חלטה בשיתוק-ילדים, הוימן מתאר את ההורים, חסביבה הקרובה, דרוסאים, האחיות - ומדגיש את משמעותו של כל אחד ואחד לגבי החולה הקטן. את יחסו של כל פרט לרגשות ולצרכים המיוזחים של מעט שנחסך בין יום לנכה.

אם סובלת ורועה מגלח את החתקיד המוטל על החורים, כדי להבין לנסשו של חילד הנפגע ולעזור לו לחתגבר על מחלי זה. רצויה היה, שספר זה יחולק על ידי אינדיבידואלים פוליו בין אותו האמחיות שהגיר כל הרע זימן אותו לקבוצה בעלת בעיות וחוויות מיוחדות.

לבטי ההורים מתוארים כאן בפשטות טבעית, ואין הסיפור חסר אותם המומנטים האופייניים לכל בית בעת צרה, כגון ריב בין תאם ותאב, השיחה של הסבתא חמא שימה ומחפשת במי לתלות את הקולר על האסון, מצבה של תאחות הגדולה המספדת שמה גם בה אחת המחלה, ועוד.

יש ומשפט בודד יכבוש לבו של קורא, אפילו אין הספר יצירת מופת. איתו משפט קטן, המתאר כיצד אילן בן העשר, בנם של שכנים, שמעולם לא שיחק עם יהודית בת הארבע, בא לפגוש אותה בצאתה מבית תחולים והוא עולה עמה לחדרה כדי לקרוא לפניה סיפור - יש בו יותר מתיאור, זו טרשת-חיים, שככל שהיא מעודדת ומנחמת - היא תולת דמעת בעין הקורא.

עדה כהן

חותם אמת ואהבה לאדם טכועים בסיפורים הקטנים שבספרה של מרי יציב "אחד ואחת" (הוצאת "מסדה"; הציורים: דן שחורי).

המון אדם מתפרק כאן ליחידותיו וי מתייצב לפנינו אחד ואחת באורח מוחשי, יופי וכיעור, אהבה ושנאה, תקוה ואכזבה, אמונה וכפירה - מתערבים הם זה בזה בתוך תוכו של האחד, בתוך תוכה של האחת.

יש בתיאוריה הקצרים של מרי יציב נפשות חדשות, שאין מרכיב לתאר אותן - פליטי חרב ואש, אודים מוצלים מהשו"א, המפלטים לחם דרך לחיים חדשים ביי מולדנו.

התיאורים ממצים במשפטים קצרים את צער האדם וסבלותיו - ואת עמידתו בניסיון והתאוששותו.

--- "בת כמה את? עשרים ואחת, אבל את יכולה להוסיף עוד עשרים וגם זה לא די, שנים התגלגלתי עם חצבא הרוסי, פצועת הייתי, זמן רב שכנתי בבתי חולים..."

--- "עלם גבוה, דק, כסוף במקצת, פנים עדינים, שקופים, כמעט נשיים, עושה רושם כחסר כל משענת, נכחל מכל פניה אליו, לא תמיד מבינים אותו ובעיקר אין הוא מבין מה נעשה סביבו, התרגשת היא; אם לא תחלכו אתו ביי סבלנות, ברוך, בתשומת לב מיוחדת יישכר האיש, יתיאש שחדש".

המלים סבלנות, רוך, תשומת-לב, יתיאש, - הן נתפסות גם כממשותן וגם ביי תפיסה סמלית, וכך גם כאשר הניצולות מדברים על שהיה להם - חסר ברור כממשותו הפרטית והוא גם סמלי לצער ולאסון של הכלל: "היו תורים, היו אחים, היו אחיות..."

מצד אחד - תיאור ריאליסטי, קונקרטי ביותר, כמעט דיווחשבון: - בחקירות נעזרו בעיניים, אחת הצורות היתה זו: קושרים בשרשרת את זודים מאחורי הגב, תולים את האיש לתקרה, על תגוף בין העור ותכגוד שמים קוצים ועל הקוצים האלה מכים, אחרי כל התעלמות משדלים את האיש במיתוים למסור את הידוע לו, "סיאנס" אחד כזה נמשך ארבע עשרה שעות רצופות, דבר לא אמרתי להם ו".

אבל לתוך התיאור המרוטוקולרי-כמעט